

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/8/2017
Identifikačné číslo spisu:	6114010593
Dátum vydania rozhodnutia:	26.07.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6114010593.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci obvineného Ing. L. G., pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 313/2011 Z. z. účinného do 30. septembra 2012, na neverejnom zasadnutí konanom 26. júla 2017 v Bratislave, o dovolaní obvineného Ing. L. G. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/89/2015, z 27. apríla 2016 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. L. G. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2Tk/1/2014, z 20. októbra 2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/89/2015, z 27. apríla 2016, bol obvinený Ing. L. G. uznaný vinným zo spáchania zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zák. č. 313/2011 Z. z., na tom skutkovom základe, že

konajúc v mene obchodnej spoločnosti H. s.r.o., so sídlom N., O. XX, IČO: XX XXX XXX (ďalej len H. s.r.o.) na základe plnej moci od konateľa U. N. zo dňa 04. mája 2006 a obchodnej spoločnosti L. s.r.o., so sídlom N., A. XX, IČO: XX XXX XXX (ďalej len L. s.r.o.), na základe plných mocí od konateľa Ing. L. N. zo dňa 06. septembra 2008 a zo dňa 20. januára 2009 vystavil faktúru č. XXXXXX/L. s dátumom vyhotovenia 30. septembra 2009 na fakturovanú sumu 11.616.708,57 € s 19% daňou z pridanej hodnoty (ďalej len DPH), ktorou boli dodávateľom H. s.r.o. odberateľovi L. s.r.o. fakturované služby vo forme prevodu práv k predmetom duševného vlastníctva na základe „Zmluvy o prevode práv č. XXXXXX/L., časť I-III, zo dňa 30.09.2009“, ktorú tiež vypracoval a podpísal za obe zmluvné strany Ing. L. G. a dňa 29. marca 2010 v Banskej Bystrici prostredníctvom pošty podal Daňovému úradu Banská Bystrica II, Kuzmányho 18 riadne daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty datované dňom 25. marca 2010 za zdaňovacie obdobie mesiaca február 2010 obchodnej spoločnosti L. s.r.o., evidovanej od 19. februára 2010 ako platiteľ DPH, v ktorom daňovom priznaní uplatnil nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty za spoločnosť L. s.r.o. podľa § 55 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty upravujúceho odpočítanie dane pri registrácii platiteľa vo výške 1.762.030,14 €,

ktorým len sledoval získanie neoprávnenej finančnej výhody - nároku na odpočítanie dane z pridanej hodnoty, ktorý nárok uplatnil bez splnenia podmienok ustanovenia § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH, pretože fakturované služby spoločnosť L. s.r.o. nepoužila na dodávky tovaru a služieb, čím bola Slovenskej republike spôsobená škoda vo výške 1.762.030,14 €, ku ktorému vyplateniu došlo na bankový účet spoločnosti L. s.r.o. XXXXXXXXXX/XXXX v Slovenskej sporiteľni a.s. Bratislava, pobočka Banská Bystrica dňa 03. septembra 2013.

Za to bol obvinenému podľa § 277 ods. 4, za použitia § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, kde súčasne podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona obvinený Ing L. G. bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Rovnako podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona obvinenému bol uložený peňažný trest vo výmere 30 000 € a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený v zmysle § 57 ods. 3 Trestného zákona obvinenému bol uložený i náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky a podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona obvinenému uložil i trest zákazu akejkoľvek podnikateľskej činnosti vo svojom mene alebo v mene iného vo výmere 10 rokov.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ a písm. i/ Trestného poriadku ako aj z dôvodu § 374 ods. 3 Trestného poriadku, a teda z dôvodu, že vo veci rozhodol nepríslušný súd, súd rozhodol v nezákonnom zložení, zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu, vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania obvinený namietol, že v predmetnom konaní išlo o vec obsahujúcu prvky práva EÚ a pre spravodlivé rozhodnutie vo veci samej bolo potrebné posúdiť pojmy európskeho práva, predovšetkým inštitút zneužitia práva alebo pojmy ako „prípravná fáza ekonomickej činnosti, umelý charakter plnení či daňová výhoda, ktorá je v rozpore s cieľmi sledovanými Smernicou o DPH“. Preto navrhoval v konaní predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie, čo však prvostupňový súd ako aj odvolací súd bez dostatočného a relevantného vysvetlenia zamietol. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom je ústavný súd toho názoru, že ak sa v spore pred vnútroštátnym súdom nepodieľal svojím výkladom práva Spoločenstva komunitárny sudca, hoci bol tento výklad nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom vnútroštátny súd bol v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený, a preto je evidentné, že nerozhodoval zákonný sudca. O význame pojmov európskeho práva je príslušný rozhodnúť výlučne Súdny dvor EÚ a jeho výklad je pre vnútroštátne súdy záväzný, preto mala byť položená prejudiciálna otázka Súdnemu dvoru. Spoločnosť L. s.r.o. podala daňové priznanie za zdaňovacie obdobie február 2010, ktoré podpísal obvinený a v ktorom si na základe účtovných dokladov uplatnila nadmerný odpočet DPH. Správca dane porušil § 79 zákona o DPH, pretože nevrátil daňovému subjektu nadmerný odpočet DPH a ani nezačal daňovú kontrolu v lehote určenej zákonom o DPH. Celé trestné stíhanie ako také bolo začaté na podnet, v ktorom sa uvádza tzv. teória konzumpcie nadobudnutej služby a aj na jej základe sa odôvodňuje, že by vo veci malo ísť o trestný čin. Tento záver bol pritom vyvrátený rozsudkom Súdneho dvora C-504/10. Následne boli zadržané finančné prostriedky spoločnosti L. s.r.o., pretože správca dane ako aj orgány činné v trestnom konaní hovorili o neoprávnenom odpočítaní dane, ale pritom nadmerný odpočet správca dane vyplatil a dokonca zaplatil z neho aj úroky. Celkový priebeh konania sa javil ako značne účelový s cieľom nepriznať spoločnosti L. s.r.o. nárok na odpočítanie dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie február 2010. Pri tom všetkom už v prípravnom konaní boli zadržané finančné prostriedky nachádzajúce sa na bankovom účte spoločnosti L. s.r.o. a rozhodovalo sa o zhabaní týchto peňažných prostriedkov, spoločnosť L. s.r.o. nebola pribratá do konania ako zúčastnená osoba, čím bolo zmarené uplatňovanie jej práv ako procesnej strany. Zúčastnená osoba nemohla mať vplyv na trestné konanie a nemohla uplatňovať svoje procesné práva, ktoré v trestnom konaní vykonáva v prospech obvineného. Z toho dôvodu ide o podstatné porušenie práva na obhajobu aj obvineného. Dňa

19. marca 2015 sa obvinený zúčastnil hlavného pojednávania v jeho trestnej veci, kde vzniesol námietku zaujatosti voči konajúcemu senátu a zároveň požiadal o odňatie veci Okresnému súdu Banská Bystrica, nakoľko sa dozvedel zo zvukového záznamu z hlavného pojednávania, ktoré sa konalo 02. októbra 2014, ako sa členovia senátu znevažujúco vyjadrovali o jeho osobe, komentovali jeho zdravotný stav a vyjadrovali sa k veci ako takej. Súd sa s touto námietkou zaujatosti vysporiadal tak, že ju zamietol, pretože nebola vznesená bezodkladne, avšak obvinený sa o skutočnosti, ako sa členovia senátu vyjadrujú k jeho osobe dozvedel deň pred konaním hlavného pojednávania, t.j. 18. marca 2015. Takýmto rozhodnutím o námietke bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces a právo na spravodlivé prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom. Krajský súd v Banskej Bystrici zamietol odvolanie obvineného v otázke jeho viny a trestu, avšak na základe odvolania zúčastnenej osoby zrušil rozsudok prvostupňového súdu v časti, ktorá sa týkala ochranného opatrenia a prikázal prvostupňovému súdu, aby v tejto veci znovu konal a rozhodol. Pritom otázka viny a trestu obvineného a otázka zhabania peňažnej čiastky sú „prepojené nádoby“ a navzájom sú jedna od druhej závislé. S ohľadom na skutočnosť, že zúčastnená osoba nebola prítomná na hlavných pojednávaniach, hoci tam mala byť, znamená, že všetky vykonané dôkazy sú relatívne neúčinné, ak nie absolútne neúčinné. Obvinený ako splnomocnenec spoločnosti L. s.r.o. podpísal uplatnenie nadmerného odpočtu DPH za obdobie február 2010 na základe zmluvy o prevode práv č. XXXXXX/L. z 30. septembra 2009, pričom podľa názoru OČTK ako aj súdu, bol tento prevod uskutočnený len s cieľom získať neoprávnenú finančnú výhodu v podobe nároku na odpočítanie DPH. Podľa ich názoru tento prevod práv nasledoval hospodársky cieľ a jedná sa o tzv. zneužitie práva. Pojem zneužitie práva je definovaný Súdnym dvorom EÚ vo svojej judikatúre. Obvinený svoje tvrdenie opiera o rozsudok Súdneho dvora EÚ C-255/02 Halifax, kde je uvedené, že ak transakcia môže mať aj iný hospodársky význam než číre získanie daňovej výhody, otázka zneužitia práva už nie je viac relevantná. Obvinený poukázal na to, že sa snažil o spustenie výroby upraveného mastenca podľa chráneného technologického postupu. Súdny tieto jeho argumenty neakceptovali, čo je v priamom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ vo veci C-504/10. Obvinený poukázal na odbornú literatúru, z ktorej vyplýva, že pokiaľ daňový subjekt sleduje aj iný cieľ než samotné dosiahnutie daňového zvýhodnenia a tento cieľ nie je bezvýznamný oproti cieľu len daňového zvýhodnenia, nie je možné takéto konanie postihovať ako trestný čin. On mal snahu získať investorov a spustiť prevádzku na úpravu mastenca. Na základe uvedeného obvinený trval na fakte, že v jeho prípade neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu neodvedenia dane a poistného. Okrem toho súdy nesprávne za súčasť škody považovali aj úroky za oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu DPH spoločnosti L. s.r.o., ktoré bol správca dane povinný zaplatiť ako sankciu za vlastné porušenie zákona. Celé trestné stíhanie bolo začaté na podnet daňového úradu, ktoré sa javí ako účelové s úmyslom zakryť svoje vlastné pochybenie. Pri výsluchoch kontrolórov, ktorí vykonávali daňovú kontrolu vypovedali opačne ako uviedli v protokole z daňovej kontroly, dokonca tento nadmerný odpočet vyplátili a zaplatili zaň aj úroky. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí nenapravil chyby prvostupňového súdu, ak niečo napravil tak len formálne tým, že v časti rozsudku o zhabaní veci vrátil vec na súd prvého stupňa, hoci obvinený je toho názoru, že otázku viny je potrebné posudzovať súčasne s otázkou zhabania veci. Odvolací súd týmto svojím konaním porušil zásadu „beneficium cohaesionis“. Na záver dovolania uviedol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní dovolania vyslovil rozsudkom porušenie zákona a súčasne zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/89/2015, z 27. apríla 2016, ako aj prvostupňový rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 2Tk/1/2014, z 20. októbra 2015, v rozsahu výroku o vine a naň nadväzujúcich výrokov o treste a o náhrade škody a aby prikázal súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, avšak v súlade s § 388 ods. 2 Trestného poriadku v inom zložení senátu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, ktorý uviedol, že vecne nepríslušný je súd, ktorý koná a rozhoduje v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi pôsobnosť a vecnú príslušnosť súdov v trestnom konaní, teda s § 14, § 15, § 16 Trestného poriadku. Miestne nepríslušný je súd, ktorý koná a rozhoduje v rozpore s ustanovením § 17 Trestného poriadku. V danom prípade však rozhodoval tak vecne ako aj miestne príslušný súd. Nemožno tvrdiť ani to, že v predmetnej veci rozhodoval súd v nezákonnom zložení, pretože konal senát zložený z predsedu senátu a dvoch prísediach, ktorý sa nemenil počas celého konania. Na posudzovanie predbežných otázok zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov sa vzťahuje právna úprava § 7 Trestného poriadku.

Riešenie predbežných otázok, ktoré navrhovala obhajoba predložiť na posúdenie Súdneho dvoru EÚ, nejde o takú problematiku, ktorá by odrážala jeho výlučnú právomoc, preto nemožno prihliadať na úvahy dovolateľa o zákonom komunitárnom sudcovi. Poukázal na fakt, že Súdny dvor EÚ totožnú prejudiciálnu otázku riešil vo viacerých prípadoch, dokonca aj v prípade uvádzanom samotným dovolateľom TANOARCH s.r.o. proti Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky, sp. zn. C-504/10. Oba sudy sa dostatočne vysporiadali s pojmami komunitárneho práva v napadnutej veci v súlade so závermi konštatovanými v uvedenom rozsudku Súdneho dvora EÚ. V predmetnej veci obvinený Ing. L. G. v priebehu prípravného konania, hlavného pojednávania i odvolacieho konania realizoval svoje obhajobné práva jednak osobne, ako aj prostredníctvom svojich obhajcov. Z uvedených argumentov obvineného nie je zrejmé, čím malo byť v jeho prípade porušená prezumpcia nevinoty. Obvinený a zúčastnená osoba sú v konaní pred súdom stranami konania a majú samostatné postavenie. Z prípadného porušenia práv jednej zo strán konania nie je možné automaticky vyvodzovať zásadné porušenie práva na obhajobu obvineného. Z výsluchov konateľa spoločnosti L. s.r.o., Ing. L. N., ktorý vypovedal v predmetnej veci v procesnom postavení svedka a z ktorých vyplynulo, že reálne on nevedel spoločnosť, ale na základe ním podpísaných plných mocí ju viedol Ing. L. G. a Mgr. František Popper. Keďže v predmetnej veci vystupoval Mgr. František Popper ako obhajca obvineného a ako splnomocnená osoba za spoločnosť L. s.r.o., bol upovedomený o všetkých úkonoch v rámci prípravného konania ako aj o všetkých termínoch hlavných pojednávaní, ktoré sa vykonávali v predmetnej veci. Táto skutočnosť však nebola namietaná v odvolacom konaní, preto podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku by sa na ňu nemalo prihliadať. O námietke zaujatosti voči senátu ako aj voči celému Okresnému súdu Banská Bystrica bolo rozhodované na Najvyššom súde Slovenskej republiky, sp. zn. 2Ndt/17/2015, z 25. augusta 2015, kde v odôvodnení boli rozvinuté úvahy o posudzovanej zaujatosti. Na námietku vykonania dôkazov nezákonným spôsobom, pretože nebola zúčastnená osoba prítomná na pojednávaniach ako procesná strana nemožno prihliadať, pretože nebola namietaná v odvolaní obvineného. Nesprávnosť právnych úvah uvedených v odôvodnení rozsudku I. stupňového súdu, nemôže byť dôvodom na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/, za predpokladu, že skutková veta výroku o vine zodpovedá správne použitej právnej kvalifikácii. Konajúce sudy sa s argumentáciou obhajoby vysporiadali dostatočne, nakoľko z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že relevantným konaním obvineného došlo k naplneniu všetkých zákonných znakov skutkovej podstaty zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 313/2011 Z. z.. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti navrhol, aby dovolanie obvineného Ing. L. G. bolo v zmysle § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietnuté, pretože nie sú splnené dovolacie dôvody uvedené obvineným.

K dovolaniu sa vyjadril aj právny zástupca zúčastnenej osoby, spoločnosti L. s.r.o., ktorý uviedol, že sa stotožňuje s dovolaním obvineného. Zúčastnenej osobe boli odopreté práva počas celého prípravného konania i počas konania na súde prvého stupňa. V celom konaní sa opomenula celoživotná snaha obvineného o uvedenie projektu úpravy mastenca do života. V konaní nebola prítomná snaha o náležité zistenie a objasnenie skutočného úmyslu obvineného. Splnomocnenie Mgr. Františka Poppera bolo len k určitej veci, žiadosti o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov a nie na celé konanie, čo napokon potvrdil aj Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojom rozsudku, sp. zn. 4To/89/2015, z 27. apríla 2016. Pokiaľ ide o zúčastnenú osobu, došlo k vážnemu zásahu do ústavného práva vlastníť majetok a podnikáť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného Ing. L. G. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú

splnené podmienky dovolania.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ a písm. i/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ Trestného poriadku.

Príslušnosť súdu vymedzuje, ktorý konkrétny súd má v danej veci konať a rozhodovať. Rozlišujú sa tri druhy príslušnosti, a to

- vecná príslušnosť, ktorá je vymedzená v § 15 a 16,
- miestna príslušnosť ustanovená v § 17,
- funkčná príslušnosť, ktorá určuje orgán príslušný na rozhodovanie v druhom stupni, teda o opravnom prostriedku; je vymedzená pri jednotlivých opravných prostriedkoch, a to pre odvolanie proti rozsudku v § 315, pre sťažnosť proti uzneseniu v § 190 a 191, pre zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní v § 363 a pre dovolanie v § 377.

Vecná príslušnosť vymedzuje, ktorý druh súdu má vo veci konať a rozhodnúť v prvom stupni. V zásade je na konanie v prvom stupni vo všetkých veciach vecne príslušný okresný súd, pokiaľ Trestný poriadok neustanovuje inak.

Nezákonne zloženým súdom sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Okolnosť, či vec prejednal a rozhodol súd v zákonom zložení (t.j. či bol súd správne obsadený), je povinný súd sledovať z úradnej povinnosti. Nedostatok v zložení súdu je podstatnou chybou konania a dôvodom dovolania.

Predbežnou otázkou je skutočnosť, ktorá sama osebe nie je predmetom trestného konania, avšak jej vyriešenie je predpokladom konania a rozhodnutia vo veci samej. Súd a orgány činné v trestnom konaní posudzujú predbežné otázky samostatne; výnimkou sú len predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v občianskom súdnom konaní (odsek 2). Ak je však o predbežnej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, takým rozhodnutím sú súdy a orgány činné v trestnom konaní viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného. To znamená, že ak o predbežnej otázke právoplatne rozhodol iný orgán, orgán činný v trestnom konaní a súd posudzujú túto otázku samostatne len vtedy, ak ide o posúdenie viny obvineného.

Súdny dvor Európskej únie má výlučnú právomoc vydávať predbežné rozhodnutia týkajúce sa:

- výkladu zakladajúcich zmlúv (čl. 234 Zmluvy o založení ES a čl. 105 Zmluvy o založení EURATOM), výkladu štvrtej hlavy (čl. 68 - vízová, azylová, prístahovalecká a iná politika týkajúca sa slobody pohybu osôb), aktov uskutočnených orgánmi spoločenstva, s výnimkou opatrení zabezpečujúcich, aby občania Európskej únie a príslušníci tretích krajín neboli kontrolovaní pri prekračovaní vnútorných hraníc, alebo výkladu a platnosti rámcových rozhodnutí, iných rozhodnutí, dohovorov, opatrení na uskutočnenie spolupráce v policajných a justičných veciach (čl. 35 Zmluvy o EÚ),
- výkladu a platnosti aktov orgánov spoločenstiev a Európskej centrálnej banky,
- výkladu štatútov orgánov zriadených aktom Rady, ak to tak ustanovujú tieto štatúty.

K námietke obvineného, že v predmetnom konaní mala byť položená prejudiciálna otázka, nakoľko išlo o prvky práva EÚ a to o výklad pojmov: zneužitie práva, prípravná fáza ekonomickej činnosti, umelý charakter plnení či daňová výhoda, najvyšší súd poznamenáva.

V danom prípade polozenie prejudiciálnej otázky nebolo nutné. V súvislosti so zneužívaním celého mechanizmu DPH (prípady, o ktorý ide aj v predmetnej veci), je nutné zdôrazniť, že Súdny dvor EÚ vo veci HALIFAX C-255/02 dospel k záveru, že právo európskeho spoločenstva bráni právu platiteľa dane na odpočet DPH zaplatenej na vstupe, ak plnenia predstavujúce základ tohto práva predstavujú zneužívanie systému. Z uvedených dôvodov preto preukázanie zneužitia vyžaduje, aby plnenie, napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených v komunitárnom práve a vo vnútroštátnej úprave, viedli k získaniu daňovej výhody, ktorej poskytnutie by bolo v rozpore s cieľom sledovaným týmito ustanoveniami. Rovnako tak sa musí z objektívnych prvkov dospieť k záveru, že hlavným cieľom týchto plnení je získanie daňovej výhody. Je vo výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu dokazovanie toho, či hlavným cieľom obchodovania bolo získanie len daňovej výhody. Do úvahy sa pritom môže vziať umelý charakter obchodovania či právne, ekonomické alebo personálne prepojenie medzi podnikateľmi s plánom zníženia daňového zaťaženia. Právo na odpočet je neoddeliteľnou súčasťou celého mechanizmu DPH a nemôže byť v zásade obmedzené, pričom sa uplatňuje na celkovú výšku DPH zaťažujúcu plnenie uskutočnené na vstupe, čo však platí iba v tom prípade, ak neexistujú podvodné okolnosti.

Zásada zneužitia práva sa môže definovať ako „zákaz výslovne umelých konštrukcií zbavených hospodárskej reality a vytvorených iba s cieľom dosiahnuť daňovú výhodu“, čo definoval Súdny dvor EÚ vo svojom rozhodnutí TANOARCH s.r.o. C-504/10. Z predmetného rozhodnutia vyplýva, že aj keď obchodovanie medzi dvomi či viacerými subjektmi s komoditou, ktorá podlieha DPH po formálnej stránke je v súlade so zákonom, to ešte neznamená, že nemohlo dôjsť k zneužitiu práva a tým aj k spáchaniu daňového trestného činu. Esenciálnym prvkom pre záver o neoprávnenosti práva odpočítať daň je práve zákaz zneužitia práva, čiže zákaz zneužitia mechanizmu DPH.

V predmetnej veci súd prvého stupňa vo svojom rozsudku správne poukázal na skutočnosť, že obchodné transakcie obvineného Ing. L. G. nenaplnili ekonomickú zmyslupnosť a hospodársku podstatu podnikania, ale išlo iba o zneužitie schémy DPH, nakoľko spoločnosti, ktoré obvinený zastupoval nemali žiadne ekonomické zázemie, žiadnych zamestnancov, konatelia nejavili záujem o činnosť. Toto jeho konanie nebolo ničím iným, ako umelým charakterom obchodovania za zneužitia práva.

S ohľadom na uvedené je zrejmé, že polozenie prejudiciálnej otázky zo strany vnútroštátnych súdov v predmetnej veci nebolo potrebné. Z toho logicky i právne vyplýva, že vo veci obvineného Ing L. G. rozhodoval príslušný súd v zákonnom zložení, a preto najvyšší súd túto námietku dovolateľa nemohol považovať za dôvodnú na naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Trestného poriadku.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van

Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Ing. L. G. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Napriek tomu (nad rámec nevyhnutného) sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený Ing. L. G..

Z argumentov obvineného v dovolaní k týmto dovolacím dôvodom vyplýva, že tieto odôvodňuje jednou a tou istou skutočnosťou, že nebola do konania pribratá zúčastnená osoba. Táto námietka obvineného nemá súvis s porušením práva na obhajobu obvineného ako ani s dôvodom, že rozhodnutie bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Zúčastnená osoba je samostatnou stranou v trestnom konaní. Faktom je, že prvostupňový súd ako aj orgány činné v trestnom konaní formálne pochybili, keď nepribrali spoločnosť L. s.r.o. do konania, hoci sa rozhodovalo o zhabaní vecí, t.j. peňažných prostriedkov vo výške 1.811.270,71 €, ktoré sú uložené na účte predmetnej spoločnosti, avšak toto pochybenie bolo napravené Krajským súdom v Banskej Bystrici, ktorý rozsudkom, sp. zn. 4To/89/2015, z 27. apríla 2016, rozhodol o zrušení časti rozsudku v časti výroku o zhabaní sumy a uložil súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Najvyšší súd poukazuje na to, že do dnešného dňa nebolo Okresným súdom Banská Bystrica rozhodnuté v tejto časti, a preto zúčastnená osoba ako samostatná strana v trestnom konaní bude mať svoje práva, ktoré sú jej priznané Trestným poriadkom a ktoré môže v danom konaní uplatňovať. Irelevantná je aj námietka obvineného, že zúčastnená osoba vykonáva vplyv v trestnom konaní v prospech obvineného. Obvinený vykonával svoju obhajobu osobne ako aj prostredníctvom svojich obhajcov a fakt, že nebola do konania pribratá zúčastnená osoba opomenul až do konania na odvolacom súde, kedy spoločnosť L. s.r.o. podala odvolanie a odvolací súd jej vyhovel. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Trestného poriadku nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „právo na nestranného sudcu“.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack p. Belgicko - rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982, Le Compte a ďalší p. Belgicku - rozsudok z 23. júna 1981). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkolvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Pri objektívnej nestrannosti stačí, ak sú tu okolnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o nestrannosti súdu. Podľa ESĽP je potrebné „ísť ďalej než ako sa vec javí“ (looking behind appearances). Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ona sa musí aj javiť, že je vykonaná (justice must not only be done, it must also be seen to be done) viď rozsudky ESĽP Delcourt p. Belgicku - zo 17. januára 1970, Saraiva De Carvalho p. Portugalsku - z r. 1994.

Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či je možné usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Z tohto hľadiska preto nezáleží na subjektívnom pocity sudcu a jeho nestrannosti (najmä, ak sa vyjadrí, že sa necíti zaujatým). Podstatným je existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosti na jeho nestrannosť v očiach strán a verejnosti (III.ÚS 47/05, I.ÚS 46/05).

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že v danom prípade nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by zakladali zaujatosť sudcu, resp. senátu v danom prípade. Dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým v predmetnej veci rozhodoval uznesením pod sp. zn. 2Ndt/17/2015, z 25. augusta 2015 (č. l. 2232) o neodňatí veci Okresnému súdu Banská Bystrica a na toto rozhodnutie v plnom rozsahu odkazuje. Na základe skutočností, že o danej námietke už bolo raz rozhodnuté s konečnou platnosťou, dovolací súd nemôže prihliadať ani na tento argument obvineného ako na opodstatnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku je daný vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Tu je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Trestného poriadku - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

K námietkam obvineného, že súd hodnotil dôkazy v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, nepoložil prejudiciálnu otázku a závery súdov nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, najvyšší súd poznamenáva, že obvinený hodnotí dôkazy a k vzhľadom vyššie uvedenému, dovolací súd nie je oprávnený hodnotiť dokazovanie, ktoré vykonali súdy nižších stupňov. To, že súdy ako súčasť škody pripočítali aj úroky za oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu DPH, ktoré bol povinný správca dane v zmysle zákona priznať za svoje porušenie zákona je odôvodnené tým, že obvinený, ktorý konal za spoločnosť L. s.r.o. si tento odpočet uplatnil nezákonne a preto úroky, ktoré boli vyplatené s nadmerným odpočtom DPH sú jeho príslušenstvom a obvinený nemá na ne žiadny zákonný nárok.

K dovolaciemu dôvodu podľa 374 ods. 3 Trestného poriadku.

Ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Trestného poriadku a § 372 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Trestného poriadku a takto musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Z uvedeného vyplýva, že eventuálne chyby konania mohol dovolací súd posudzovať len prostredníctvom jedného z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Z obsahu námietok dovolateľa vyplýva, že ich namietal v dovolacích dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. g/ Trestného poriadku, a preto najvyšší súd poukazuje na toto konkrétne odôvodnenie.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacích dôvodov a preto podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. L. G. odmietol, bez potreby formálne rozhodnúť o návrhu menovaného na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody, ktorý návrh so zreteľom na odmietnutie jeho dovolania stratil opodstatnenie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.